

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in po-
šiljajo uredništvu lista „Mir“
v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure po-
poldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani
lista napišejo, druga stran naj bo
prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor pri-
ložiti poštno znamko.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

Upravništvu lista „Mir“
v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXXII.

Celovec, 12. malega travna 1913.

Št. 15.

VABILO

k veliki ljudski igri

KMET IN GRAJŠČAK

drama v treh dejanjih

ki jo uprizori

„Dramatično društvo v Mariboru“

prihodnjo nedeljo, 13. aprila 1913 ob 4. uri
popoldne

v veliki dvorani hotela Trabesinger v Celovcu.

Po igri poje pevski zbor iz Maribora.

Vstopnina: Sedeži I. vrste K 2·50, II. vrste
K 1·80, III. vrste K 1—, IV. vrste K —·80.
Stojišča K —·40. Sedeži v ložah K 2·50.

Rimski jubilej in cesar Konstantin Veliki.

V Rimu se vršijo velike slovesnosti v
spomin na zlato prostost, katero je dal I. 313.
cesar Konstantin Veliki katoliški cerkvi, da
je mogla odslej brez vsakih ovir opravljati
trojno po Zveličarju ji izročeno službo. Te
slovesnosti odmevajo po vseh krščanskih
deželah — tisočerihi srcih in se bodejo v
različnih oblikah ponavljale po celem svetu
do 8. decembra t. l.

Da bi navdušenje za takoimenovani mi-
lanski razglas verske strpljivosti — ki zdaj
valovi po žilah rimskih vernikov — našlo
tudi pri nas primeren odmev — je treba
omeniti nekaj iz predzgodovinske dobe
Konstantinovega razglasa.

Okoli leta 300 je nehalo preganjanje
kristjanov. Krvoločnemu rimskemu cesarju
Dioklecianu je sledil kmalu Konstantin, ki
je bil krščanstvu naklonjen.

Konstantinov oče.

Rimsko kraljestvo je postalo tako ob-
sežno, da ga Dioklecian ni mogel vladati
sam. Izročil je vladne posle trem možem,
jim izročil vladarske pravice in jih imeno-
val za sovladarje. On pa je ostal nadvladar
in je razdelil svoje obširno kraljestvo v dva
dela, v vzhodno in zapadno rimsko kra-
ljestvo. Vsako teh kraljestev je razdelil zo-
pet v dva dela: v severno in južno. Sam je
vladal del vzhodnorimskega kraljestva in
imel za drugi del sovladarja. Za zapadno-
rimsko kraljestvo je bil sovladar v Rimu
in drugi vladar v Galiji — sedanji Španiji
— Franciji in Angliji. Gališki sovladar je
bil Konstantinov oče. Bil je blag, kristjanom
prijazen in pravičen mož. Ni dal izvesti
Dioklecianovih ukazov, da se naj kristjani
zatirajo in mučijo, ker je bil prepričan, da
niso državni sovražni in nevarni. Vedel je,
da so zvesti podaniki in pošteni ljudje, ki
se med seboj ljubijo in celo sovražnikom
delajo dobro. Cesar je tirjal natančno
izvršitev svojih postav. Da mu Konstanti-
nov oče vsaj nekoliko ustreže, je zaprl ne-
katere krščanske cerkve, drugače pa ni
storil kristjanom ničesar žalega. Konstan-
tin se je naučil pravičnosti nasproti krščan-
stvu od svojega dobrega očeta. Po očetovi
smrti je postal on gališki sovladar, ostal
kristjanom naklonjen, jim dovolil prosto
bogoslужje in bil jako priljubljen tako pri
kristjanih kakor pri paganih. V Galiji je bil

mir, med tem ko so drugod kristjane mo-
rili in jim rušili cerkve.

Čudovita prikazen.

Rimljani so izvedeli o blagem, pravič-
nem in ljubeznivem vladarju Konstantinu
in zahrepeneli po njem, ker je bil rimski so-
vladar Maksencij nepriljubljen in grozovit
človek. Maksencij se je bal, da ga Rimlja-
ni ne odstavijo in si namesto njega izvolijo
Konstantina. Da to prepreči, je napovedal
Konstantinu vojsko. Gališki sovladar ni pri-
čakoval sovražnika doma, ampak mu je hi-
tel s svojo vojsko nasproti. Potoma pa je iz-
vedel, da je njegova armada napol manjša
od rimske. Tesno mu je bilo pri srcu in
uverjen je bil, da brez »višje« pomoči s svo-
jimi vojaki ne premaga Maksencija. Kot
pogan je častil paganske bogove, o katerih
pa je po kristjanih izvedel, da niso božja
bitja in so le mrtvi kipi, ki ne slišijo molit-
ve in ne morejo pomagati. Bog pa, v kate-
rega verujejo kristjani, je vseveden in vse-
mogočen, ter more in hoče pomagati in je
večkrat že pomagal v sili na čudežen način.
Zamišljeno je strmel pred se v veliki skrbi
ali naj prosi paganske bogove ali krščan-
skega Boga potrebne pomoči.

V svoji neodločnosti se ozre k nebu in
zagleda nekaj čudovitega. Nad solncem vi-
hra križ — iz solnčnih žarkov sestavljen —
z napisom: V tem znamenju boš zmagal.
Tudi vojaki vidijo prikazen in se čudijo.
Konstantin ne razume niti križa niti napi-
sa in premišljuje in se trudi do pozne noči,
da bi spoznal pomen čudovite prikazni. Po-
noči se mu prikaže v spanju postava z bli-
ščečim obličjem — v beli obleki in s križem
v roki. Konstantin spozna v postavi Kristu-
sa, ki mu zapove, da se naj nosi odslej pred
vojsko znamenje svetega križa.

Zmaga in zahvala.

V zaupanju v božjo pomoč koraka Kon-
stantin s svojo vojsko po Italiji. Blizu Rima
naleti na sovražno armado laškega sovla-
darja Maksencija. S križem v ospredju na-
pravi Konstantin naskok na sovražnika. So-
vražnik se začne umikati in kmalu nato be-
žati. Ustavi ga most čez Tiberu. Gnetejo se
vojaki in konji po mostu v obupni naglici.
Most se podere pod neznosno težo in voja-
ki in konji se potapljaajo v globoki reki in
utonejo. Potopil se je tudi Maksencij — za-
klet sovražnik kristjanov in krščanstva.

Konstantin je postal zdaj rimski sovla-
dar in je bil vladar celega zapadno - rim-
skega kraljestva. V svojem veselju Kon-
stantin ni zabil, kdo da mu je pomogel k
zmagi. Bil je hvaležen Zveličarju za čudovi-
to pomoč in iz hvaležnosti izdal četrlet
pozneje — leta 313. — torej pred 1600 leti, v
Milanu na Laškem postavu, vsled katere je
bilo vsakemu dovoljeno pristopiti h krščan-
ski cerkvi in živeti po krščanski veri. Od-
zdaj se ni smelo več v zapadno - rimski dr-
žavi nobenega kristjana preganjati zaradi
njegove vere. Milanski razglas je postal me-
rodajen in odločilen za vso bodočnost in
trajnega pomena za krščanstvo.

Katoličani se hvaležno in z veseljem
spominjamo velevažnega milanskega raz-
glasa verske strpljivosti in se v duhu ude-
ležujemo rimskih slovesnosti, prirejenih v
proslavo tega spomina. Ta razglas in cela
Konstantinova doba sta bila odločilne ve-
ljave za katoliško cerkev. Zdaj se je začela
razvijati in razširjati, oznanjevati svoje na-
uke v določeni obliki in roditi bogato slov-
stvo cerkvenih očetov. Samostani se usta-
navljajo po sv. Antoniju in Pachomiju in

misijonarji odhajajo v paganske pokrajine
zapadno-rimskega kraljestva.

Konstantin sam se je zanimal vedno
bolj za krščansko vero, se dal krstiti in je
kot kristjan živel in umrl. Leta 313. je štela
sveta Cerkev okoli 300 let, in ta leta so bila
leta najgrozovitejšega preganjanja. Najprej
so jo preganjali judje, premagani so se raz-
pršili po širnem svetu. Peter in Pavel sta
prinesla evangelij v rimsko glavno mesto;
paganstvo se čuti ogroženo in se novi veri
upira in najde pomoč pri rimskih cesarjih,
ki kujejo najkrivičnejše postave zoper
kristjane. Milijoni kristjanov izkrvavijo, a
cerkev ostane in preživi paganstvo. Križ
zmaguje nad mečem. Boj je cerkvi Gospod
sam prerokoval, ni ji pa prerokoval pogina,
ker je pod njim ustanovljena in prava cer-
kev. Ona je nepremagljiva, kakor skala v
morju, v katero se valovi zaganjajo in je
ne razbijejo. Z ognjem in mečem so jo pre-
ganjali pred milanskim razglasom in je ni-
so uničili. Bodoča usoda naše cerkve nam
je sicer neznana. Znano pa nam je, da nik-
do ni nekaznovano kratil njene prostosti,
katero ji je Bog določil in katero si je sku-
šala ohraniti izza časa Konstantina Velikega.
Mi pa si štejemo v čast, da smo udje ne-
premagljive — od Boga ustanovljene cer-
kve. Njene zmage so naše zmage, njeno ve-
selje je naše veselje.

Vojna na Balkanu.

Za Skader.

Skader je vozil mednarodne politike.
Tako smo pisali že v prvi polovici sušca,
in to potrjujejo sedaj tudi dejstva sama.
Usoda mesta Skadra je ključ — vsaj za-
časno — za mir in za svetovno vojsko. Av-
strijski diplomati so napeli vse sile, da bi
pripadel Skader Albaniji. Druge države so
Avstriji pritrdile, bodisi da so jej naklonje-
ne, bodisi da so se bale, da naša država z
vojaško silo izvede svojo voljo. Razven Ru-
sije so poslale del svojih bojnih ladij k čr-
nogorskemu obrežju, da tako pokažejo Čr-
nigori, da mora odnehati in pustiti Skader,
in da ji s tem zagrozijo.

Toda Črnagora, čeravno vsled vojske
obubožena, se za ladje velesil ni zmenila.
Pripoveduje se šaljivo, da je črnogorski
kralj Nikolaj spal, ko so mu poročali, da so
se prikazale prve ladje velesil in ko so mu
to naznanili, da se je obrnil na drugo stran
rekoč: Pustite me spati!

Šalo na stran! Kralj Nikolaj je eden
najboljših živečih diplomatov in ve, kaj de-
la. Velesilam je odgovoril, da se ne umak-
ne; 10.000 Črnogorcev je padlo pred Ska-
drom, 40 milijonov frankov ga stane oble-
ganje Skadra, zato ga ne izpusti, zlasti zato
ne, ker je bil Skader, predno so ga ugrabili
Turki, črnogorski. V času, ko so demonstri-
rale ladje velesil, so izkrcale grške ladje na
suho zemljo pri Sv. Ivanu zadnje topove,
municijo, 40.000 vojaških plaščev in srbske
vojake, ki so namenjeni za pomoč pred Ska-
der. Ko je imel Nikolaj že vse v redu, so se
šele spomnile velesile, da bi bilo dobro za-
sesti vso obal ob Črnigori in Albaniji, da
ne bi Črnogorci dobivali pomoči po morju.
Nikolaj se jim je lahko smejal v pest, ko je
imel že vse, kar je potreboval.

Na novo zahtevo velesil, da naj se črno-
gorska armada umakne izpred Skadra, je
Nikolaj odgovoril, kakor poroča ugledni an-
gleški list »Temps«, da se ne bo umaknil,
ampak da se raje odpove prestolu, če ga v
to prisilijo, in se Črnagora priklopi Srbiji.

To je moral biti naravnost mrzel curek za naše diplomate, s tem niso računali, čeravno je vsak drug človek, ki je zasledoval razvoj skadrskega vprašanja, moral nato misliti. To bi Srbijo šele okrepilo! Če bi hoteli naši diplomati uspešno nastopati proti Srbiji, bi morali Črnogorcem naravnost izvojevati Skader in jim dati še denarja, tako da bi se obvarovali velike, močnejše, s Črnogoro združene Srbije. Nikolaj pa gotovo ve, kaj bo dosegel; četudi bi bil prisiljen opustiti Skader, je prepričan, da bo dobil drugo in ne malo odškodnino, tem večjo, čim dalje drži.

Zdi pa se, da Skadra Črnogorci ne bodo pustili. Saj so pripravljani na silo. Najbrž računajo s tem, da si bodo velesile in med njimi Avstrija premislile zaradi Skadra začeti vojsko in tako izzvati svetovno, strašno vojsko. Kdo ve, ali računajo prav ali ne.

Medtem pa črnogorsko-srbska armada oblega Skader, zavzema počasi eno trdnjavo za drugo, dokler ne zavzame tudi Skadra, ki se ne bo mogel dolgo držati.

Bolgari čakajo na mir.

Bolgari ne prodirajo več pri Čataldži in tudi pri Bulairju mirujejo. Vedo, zakaj. To, kar morejo dobiti s privoljenjem velevlasti, že imajo, in Turki jim bodo radi dali, kar zahtevajo, samo da sklenejo mir. Čemu brez potrebe prelivati še kri, ko je sovražnik užugan?

Domači pogovori pred Skadrom.

Črnogorski vojak Vukanović poroča med drugim »Srbobranu« o tem, kako se godi oblegovalni armadi pred Skadrom, sledeče:

Dasi je položaj težak, vendar naša vojska stalno napreduje. S puško v roki izganjamo sovražnika iz teh okopov.

Naše predstraže dohajajo v neposredno bližino bodečih žic in se skoro vsak večer razgovarjajo s turškimi stražami.

Čim se zmračí, že čujemo, kako eden izmed vojakov, stoječih na straži, kliče: »O Mujo, dober večer!« Iz turških okopov se nato sliši: »Dobra ti sreča, a boga ti, kako ti je ime?«

Naš vojak odgovarja: »Ilija mi je ime.« In zopet se oglasi Turek: »Ali si ti, kume Ilija?«

»Da, jaz sem, kume Mujo!« — »Kako ti ide, kume?« — »Dobro, a kako tebi?« — »Dobro!« — »A kaj delaš tu, kume, v teh okopih, hajdi semkaj, da si skupaj prižgeva tobak in se malo porazgovoriva.«

Mujo: »Pridi ti semkaj, bova skupaj pila kavo!«

Ilija: Hvala ti, kume, pridi ti raje semkaj!«

V tem trenutku počijo turške puške. Za pet minut nastane tišina, potem pa se zopet oglasi Mujo: »Kume Ilija! Ali mi veš kaj povedati o mojem bratu, ki je bil v Tuziju?«

Ilija: »Vem, kume Mujo! Brat je zdrav in živ in se nahaja v ujetništvu!«

Mujo: »Hvala bratu in tebi, kume, a boga ti, ali veš, kaj je z Odrinom, kaj je z Bolgari in Srbi?«

Ilija: »Odrin je padel in skoro bo tudi Carigrad naš, tako ti pravim, kume Mujo. Mujo: »O boga ti, kume Ilija, ali se ti lažeš, ali pa se lažejo naši glavarji!«

Tako se navadno razgovarjajo naši in turški vojaki, dokler se ne spro in ne prično streljati drug na drugega.

Politične vesti.

Tržaški Nemci za Lahe.

Trst dobiva vedno bolj slovensko lice. Pri zadnjem ljudskem štetju so uradno našli v Trstu 118.353 Lahov in 56.071 Slovencev. Tržaški Slovenci sami pa pravijo, da jih je 70.000. Pri občinskih volitvah leta 1909 so dobili v vsi tržaški občini (mesto in okolica) Lahí 11.763 glasov, Slovenci 9109 glasov. S slovenskimi socialno demokratič-

nimi glasovi vred pa so dobili Slovenci 11 tisoč 475 glasov, Lahí pa z laškimi socialno demokratičnimi glasovi vred 17.523. Te številke pričajo, da imajo Slovenci v Trstu veliko moč in da imajo v Trstu še veliko bodočnost. To pa Nemcem, ki so privandrali v Trst, ne da miru. Zato sedaj nemški voditelji v Trstu navajajo svoje ljudi, da pri občinskih volitvah v Trstu meseca junija naj oddajo svoje glasove Lahom. Če pa že kdo tega noče, pa se naj volitev vzdrži, le Slovincem nobenega glasu. Iz tega je pač razvidno, da Nemci Slovence povsod sovražijo.

Državni zbor.

Državni zbor bo sklican dne 5. majnika in bo imel rešiti tri večje predloge: mali finančni načrt, začasni proračun in vladno predlogo glede izpremembe poslovnika.

Dnevne novice in dopisi.

»Südmarka« zoper Slovence. V nedeljo, 6. t. m., je prišel na občni zbor celovške podružnice »Südmarka« iz Ptuj na Spod. Štajerskem znani nemškonacionalni advokat dr. pl. Plachki. Govoril je proti trializmu. Slavil je Ogrce, da so udušili na Ogrskem druge narode in obžaloval, da se to v Avstriji ni posrečilo tudi Nemcem. Rekel je, da se Nemci ne morejo spraviti z Jugoslovani, ampak jih morajo s silo v boju premagati. Trdil je, da se jim bo to najmanj v desetih letih posrečilo, kar kaže ljudsko štetje; saj krepko delujejo za Nemce njihovi »Volksrati«, »Štajerc« in nemška obrambna društva. Seveda so govorniku »miroljubni« navzoči Nemci ploskali. Pa še pravijo nacionalci, da so miroljubni, »Štajerc« pa farba, da se trudi za — Slovence. In vendar je še med Slovenci mnogo slepcev, ki sami sebi kopljejo grob.

Nabor. Od 166 nabornikov iz krajev nemški Plajberk, Šmartin pri Beljaku in Vernberg je bilo 5. t. m. odbranih 38.

Vojaška vest. Dne 23. t. m. gredo zopet vojaki 2. bataljona domobranskega polka 4 iz Celovca na svoje poletne postojanke na Zgornje Koroško. Korakali bodo pet dni. Spremlja jih bataljonska godba in oddelek za strojne puške.

Kakor nalašč za celovškega Metnica! »Grazer Tagblatt« piše v svoji prilogi »Deutsche Stimmen« z dne 3. aprila 1913 med drugim o podržavljenju ljubljanske policije: »Zadnjih 30 let uči, kako nevarno je, če je policija v rokah župana, ki misli, da je njegova glavna dolžnost v tem, da hujska meščane v nacionalnem oziru in ki ni poznal ne postave in ne pravice, kadar se je šlo za panslavistična stremjenja.« Tako, kdo pa je uganjal v Ljubljani take svinjarije s policijo, kakor se je to godilo in se še godi v Celovcu? Kdaj pa so zapirali v Ljubljani ljudi in še morda le spoštovane župane zaradi tega, če so zahtevali ti na kolodvoru vozni listek v nemškem jeziku? Kdaj pa so v Ljubljani pod varstvom policije pljuvali na mirne goste in dame, ki niso črhnil ne besedice in šli lepo mirno na veselico? Pač pa veljajo zgorajšnje besede prav do pičice za Metnica in za celovško policijo, in država bo menda vedela, kaj bi imela tu storiti!

Umrla je v Volšpergu gospa Ana Vunček, soproga tamošnjega c. kr. okrajnega tajnika, g. Jožefa Vunček. N. v m. p.!

Požar. V torek, 8. t. m., zvečer je nastal v Celovcu pri trgovcu Proseni v kuhinji požar. Vnela se je mast, ki so jo spuščali. Ogenj so takoj pogasili.

Za nabavo avstrijskega zračnega brodovja. Minolo soboto se je vršilo pri »Sandwirtu« predavanje s skioptičnimi slikami o zgodovini in pomenu zrakoplovov in letalnih strojev. Ker je dobil tudi naš list vabilo in je imela prireditelj patriočen namen, se je predavanja udeležilo tudi lepo število celovških Slovencev. O uporabi letalnih strojev v vojski in o potrebi nabave avstrijskega zračnega brodovja je govoril gospod

dr. Konstantin baron pl. E c o n o m o, skioptične slike je razlagal gosp. baron B e r l e p s c h. Zborovanje je otvoril predsednik koroškega avtomobilnega kluba g. Feliks vitez pl. G u t m a n n s t h a l. K društvu se je priglasilo lepo število članov, ki so na nabilni poli vpisali lepe vsote. Družba sv. Mohorja je vpisala 100 K, celovška posojilnica 50 K, Katol. politično društvo 50 K itd. Slovenci smo pač patriotje in se tudi kot take povsod pokažemo, če se nas namenoma ne izključuje od patriočnih prireditev.

Hotel Zajzera v Kanalski dolini, kate-rega posestnik Andrej Keil je naredil konkurz, je kupila potom eksekucije »Südmarka« za 32.000 K. Zato hotel uradna »Klagenfurter Zeitung« toplo priporoča. Sploh naša celovčanka zadnji čas vsa strankarska poročila nemškonacionalnih organizacij in nemških bojnih društev. Postala je v pravem pomenu besede nemškonacionalen, liberalen, zmerno urejevan strankarski list, ki se ga poslužujejo tudi »koroške« oblasti.

Zadruga celovških hotelirjev, gostilničarjev in kavarnarjev ima smolo. Večni prepri v zadrugi so napotili predsednika Kajznika in njegovega namestnika Kolmana, da sta odstopila. Pri novi volitvi 4. t. m. je bil izvoljen za predsednika Martin Trefler in za njegovega namestnika kavarnar Ivan Kofler (kavarna Žibert). Ker pa je oblast dognala, da Kofler ni posestnik Žibertove kavarne, ampak je posestnica le njegova žena, je volitev zopet razveljavila.

C. kr. tobačna tovarna v Celovcu leta 1912. V začetku leta 1912 je bilo v tovarni 121 delavcev in 858 delavk, skupaj torej 979. Med letom jih je prostovoljno zapustilo službo 9, iz drugih vzrokov jih je odšlo 32, na novo je bilo sprejetih 9. Ob koncu leta je bilo 124 delavcev in 823 delavk, skupno torej 947. Od teh je poročenih 505, udovljenih 203, neporočenih 239; v tovarni jih stanuje 396, izven tovarne 551. Zasluzka se je izplačalo 778.862 K, starostnih doklad (časovni avanzma) 54.504 K, za bolniško oskrbo in dobrodelne naprave 20.582 K; skupaj torej 853.768 K. V tovarni uporabljajo elektriko od mestne elektrarne. V uporabi je 14 elektromotorjev, ki gonijo 90 strojev. Poleg tega je v uporabi še 927 strojev in razne naprave z ročnim obratom. V letu 1912 so izdelali 31.521.000 smodk, 350.487.000 cigaret, 41.140.000 zavitkov in pisem tobaka, 7672 kilavojev tobaka, 39.067 kil drugega tobaka (za kajenje in žvečenje), šnofovca 79.562 kil. Skupna vrednost prodanih izdelkov je znašala 6.498.445 K.

Avstrijski kolesarski športni odbor Dunaj priredi v nedeljo, 4. majnika 1913, ob 10. uri dopoldne ob vsakem vremenu veliko cestno kolesarsko dirko okrog goriškega Krasa, daljava 140 km. — Start: Podgora pri Gorici, gostilna Štefan Bregant. Proga: Podgora — Kormin — Medeja — Zagraj — Tržič — Prosek — Opčina — Sežana — Štorje — Senožeče (glavna kontrola) — Razdrto — Vipava — Ajdovščina — Čerince — Šempas — Gorica (cilj: Rožna dolina gostilna »Tivoli« pri mitnici. — Dirka je odprta za vse v avstro-ogrski monarhiji stalno bivajoče kolesarje z dovoljenjem avstrijskega kolesarskega športnega odbora Dunaj IV. Teresianum. Prijave sprejema športni odbor Dunaj, IV., Teresianum, ter izključno kolesarsko društvo »Gorica« v roke g. tajnika Joško Kuštrin, Gorica, Gosposka ulica 25, I. — Vloga 4 K. — Daril bode deset v vrednosti 120, 100, 80, 60, 50, 40, 30 in 20 kron. Vsi tekem ene ure po prvaku došli dirkači na cilj dobe srebrne svetinje. — Zaključek prijav v sredo, 30. aprila t. l., ob 1. uri zvečer. — Po tem dnevu se ne sprejemajo prijave. — Vsa pojasnila daje nadporočnik Karol Christian, poveljnik kolesarske stotnije lovskega bataljona št. 20, Kormin.

V čemur grešiš, s tem boš kaznovan. Tržaški »Edinosti« poroča neki dopisnik iz Trsta o sledečem dogodku, ki ga je doživel v hiši, kjer dopisnik stanuje: V hiši — je pa to nekje v ulici Madonnina — stanuje

Predrznost

je, preveč se zanašati na srečo zdravja in misliti: »Meni se ničesar ne more zgoditi, saj sem korenjak.« Nobenemu človeku se ob zibeli ne poje, da bi ga nekoč ne mogel

mučiti protin. Rahel preprih včasizadostuje, da nas seznaní z neprijetnostmi skrnine, da povzroči trganje in vbadanje. Pametni ljudje imajo vedno Fellerjev bolečine lajšajoči zeliščni esenc-fluid z znamko »Elza-fluid« doma in so tako zoper nezgode zavarovani. Tudi našim čitateljem priporočamo, da na-

roče 12 steklenic za 5— kron franko od lekarnarja E. V. Fellerja, Stubica, Elza trg 67, Hrvatsko, najbolje skupaj s Fellerjevimi odvajalnimi, krče lajšajočimi in prebavo pospešujočimi rabarbara-kroglicami z zn. Elza-kroglice, katerih stane 6 škatlic franko 4— krone.

vdova po nekem glasbeniku s svojimi otroci, od katerih sta starejša sin in hči že odrasla. Pristni slovenski vdovin priimek kaže, da je bil njen soprog slovenskega ali sploh slovanskega pokoljenja, a ona sama je rodom Slovenka iz vipavske doline. Otroci pa so seveda vsi odgojeni v italijanskem duhu in najbrž ne znajo niti besedice jezika svoje matere. Znajo pa nekaj drugega, kar so pokazali predsinocnjim. Sin je s pestjo bil po glavi svojo lastno mater in jo psoval s — ščavo, da se je razlegalo po celi hiši! Hči pa mu je pomagala! (»Ščava« je laška psovka za Slovence, kakor kličejo Nemci Slovence »bindišarje«, kadar nas hočejo psovati. Op. ured.) Da, ničvrednež, podel nesramnež je tak sin, in prav taka je tudi hči, toda če iščemo pravega vzroka za vse to, ga najdemo v stariših samih, v očetu, ki se je izneveril svojemu rodu in jeziku, v materi, ki se je sramovala svojega slovenskega rodu in vzgojila otroke v sovraštvu do svojega lastnega naroda. Pljuvala sta oba v svojo lastno skledo, a sedaj pljujejo otroci materi v lice, jo bijejo s pestjo in jo psujejo s »ščavo«. Tako se maščuje narodno izdajstvo na izdajalcih samih po njihovih lastnih otrocih!

Posebnost leta 1913 so majnikova žrebanja srečk v korist »Slovenski Straži«, pri katerih se v srečnem slučaju že po vplačilu prvega mesečnega obroka petih kron zamore zadeti 90.000, 40.000, 30.000 in dvakrat po 20.000 kron, oziroma frankov in lir. — Citajte današnji oglas »Srečke v korist Slovenski Straži«!

Samoumor. Dne 4. aprila dopoldne je skočil leta 1882. rojeni Gagl, posestnikov sin iz Jerberga, blizu Vrbe v Vrbsko jezero in utonil. Dninar Franc Napečnik ga je videl, pa na rešitev ni bilo mogoče misliti.

Samoumori v deželi »Fortschritta«. Dne 1. aprila se je v Stockenbju na Zgor. Koroškem s strihninom zastrupila kmečka hči Rozina Pebal, stara 20 let. — V Milštatskem jezeru so našli pri Dolah dne 2. t. m. kakih 60 let starega utopljenca. V žepu je imel 120 K. Sumijo, da je šel sam v vodo. Kdo da je, še niso dognali. — V soboto, 5. t. m., je v Celovcu skočila v Lendkanal neka Zofija Ludwig, 17 let staro dekle, doma iz Zgor. Štajerskega. Prej se je nastanila v hotelu »Sandwirt«. Iz vode jo je potegnil neki vojak in so jo prepeljali v bolnišnico. — V Vrbi ob jezeru je 2. t. m. pila lizol Jožefa Fürpaß, nadsprevodnikova žena in gostilničarka v Spodnjih Vogličah. V najemu je imela Krofičevo gostilno. Še isti dan je umrla, stara šele 40 let.

Šukri paša pod streho Slovence. Šukri paša in dvanajst vjetih turških odrinskih generalov stanuje v Sofiji v hotelu slovenskega rojaka Kende.

Nove orgle dobi cerkev v Skočidolu. Tako poroča »Kärntner Tagblatt«. Orgle bodo stale 3800 K in so delo mojstra Milavca v Ljubljani.

Vlom. Pri lesnem trgovcu Valentinu Leitgebu v Sinčivasi je pred kratkim neznan tat ukradel iz zaprte verthajmovke enkrat 2000 K, potem 1000 K.

Gorenče. (Nova šola.) Kakor se govori, je kupil tukajšnji šolski svet Canklino kmetijo za vsoto 1200 K za novo šolo in bo kupčijo predložil višji šolski oblasti, da jo potrdi ali zavrne. Kmetje na Ledu in v Št. Radigundi in Nemci so zadovoljni, da bi bila šola na Ledu; Šmiklavčani, Srednjovaščani so zoper to, ker bi bila za njih otroke vendar 4 do 5 km oddaljena. Ne da bi hoteli g. posestniku Stadlhoberju kaj škodovati (za ta denar se namreč Canklino hiša še vedno lahko proda), opozarjamo, da bi bilo pozimi za kateheta silno odročno 5 km daleč v trirazredno šolo hoditi. Sicer bo pa itak še šolska komisija določila, ali je poslopje ročno ali ne.

Pliberk. (Tudi kultura.) Nemškutarška kultura gre pri nas v »dišeči cvet«. Izprva se je kazala s tem, da je presajala »dišeče cvetke« pred hišna vrata Slovencev, sedaj je pa že toliko napredovala, da prihaja na kljuge vežnih vrat. Seveda tako počenjanje ne bo zmanjšalo števila pliberških Slovencev, ker ljudje vidijo, da nemškutarška kultura še toliko ni vredna, kakor turška v Albaniji. Namesto da pobirajo v Pliberku po šolah slovenske katekizme, naj bi otroke učili olike, da ne bi imeli otroci vesolja, nagajati mirnim Slovincem.

Škocijan. (Blaž Vunček †.) Tukaj smo pokopali Blaža Vunčka, železniškega čuvaja v Škocijanu. Bolehal je že dalje časa in je bil v celovski deželni bolnišnici na vratu operiran. Po 14dnevem bivanju v bolnišnici je blagi mož zatisnil oči za vedno. Truplo so iz Celovca prepeljali v Škocijan, kjer se je pogreba udeležila zelo velika množica, posebno od strani železničarjev vseh šarž; zastopana je bila tudi železniška sekcija v Celovcu. G. župnik so se rajnega spominjali ob grobu v toplih besedah. Rajni je bil v svoji težavni službi znan kot vesten in natančen služabnik. Njegovo versko in narodno prepričanje je bilo vzgledno. Domači pevci so ob grobu zapeli žalostinko »Nad zvezdami«. Zelo rad bi se bil rajni udeležil rimskega romanja, kakor se je večkrat izrazil nasproti svojemu edinemu sinu gosp. Peregrinu, črkostavcu pri družbi sv. Mohorja, toda Vsegamogočni ga je prej poklical v večni Rim, da sprejme zaslužen plačilo. N. p. v m.!

Slov. Plajberg. (Nekoliko odgovora.) »Štajerc« se v eni zadnjih številk spodtaka nad našim bivšim občinskim odborom radi lova in lovske najemnine. Nikdar bi nam ne bilo prišlo na misel, tako staro zadevo radi nekdanjega nemčurskega občinskega predstojništva na dan vlačiti, ko bi se »Štajerc« tako nesramno ne lagal; tako pa hočemo celo stvar nekoliko opisati. Do leta 1896 se je lovska najemščina vsako leto sproti za občinske potrebe porabila; tako da je prišla vsem davkoplačevalcem enako v prid, brez ozira na to, da samo tistim pripada, ki imajo taka zemljišča, kjer je lov. Imenovanega leta sta bila prvič izvoljena dva našinca, namreč Bošte in Klošternjak, ki sta pri takratnem nemčurskem občinskem odboru toliko dosegla, da se je začel denar nalagati in vsakih pet let razdeljevati tistim, ki jim v resnici pripada. Leta 1901 se je oddajal lov dražbenim potom pri okr. glavarstvu. Takrat so šli trije naši kmetje sami k dražbi v Celovec ter s tem naglani ceno občinskega lova na 201 krono. Takratnega nemčurskega župana dolžnost bi bila, da bi bil poskrbel, da bi se bila dobila temu znesku primerna vsota za enklave, katerih je okrog 1700 ha. A on tega naravnost ni hotel in tako več stotakov takorekoč podaril grajščakom. In tako je ostalo do leta 1906, ko se je prvič potrudil — slovenski župan Užnik, da je morala grajščina plačati tudi enklave, seveda še ne dosti visoko. Ko je postal župan Bošte, se je zavzel z vso vneto za to, da je iz več enklavov v Podnu napravil skupaj se držeč teren v velikosti 128 ha, tako da je to zase občinski lov, kateri je veliko boljši kot prvi v Plajbergu, in tako mu je bilo potem mogoče, oddati ga za sedanjo ceno, namreč od 18 h na 53 h za hektar. Ko bi se bil nekdanji nemčurski župan hotel tako potruditi kot se je Bošte, bi bilo to našim kmetom najmanj 600 kron več neslo na leto, kot je tako. Županski stol pa je on zasedel leta 1893, torej ravnopred dvajsetimi leti; torej bi bili mi lahko za 12.000 K brez obresti na boljem. Tako je pa rajši pustil to vsoto grajščakom, da so ga njihovi forštnarji pomagali na županskem stolu obdržati. Zdaj se pa hočete po »Štajercu« še hvaliti, kako ste za kmete skrbeli. Dopisnik »Štajerca« in nekdanji nemčurski župan, ki sta si precej v sorodu, povejta vendar, zakaj sta skrbela nekdanj rajši za forštnarje, kot za nas kmete? Saj se tako rada s svojo modrostjo pobahata! »Štajerc« se spodtaka tudi nad tem, ker si je Bošte za ves ta nemajhen trud zaračunal 20 kron. Zakaj pa tega ne poveš, da je vaš sedanji nemškutarški županski kandidat računal občini, ker je pol dneva vozil les za občinsko pot, celih 12 kron, in katere mu je morala občina plačati, ker se prej ni pogodila z njim, čeravno je polovico preveč. Ako se bi vam posrečilo, spraviti ga na županski stolec, tako si bo dobro znal zaračunati vsako pot. Taki prijatelji kmetov ste »Štajercijanci«.

Apače. Dne 3. t. m. so se pripeljali k nam novi gospod provizor. Čeravno je bilo na delavnik in čeravno je šlo vse v naglici, vendar se je zbralo precej ljudi s šolsko mladino vred, da sprejmejo novega dušnega pastirja. To veselje so oznanjevali tudi topiči. Naj bi se čutili novi gospod prav

srečne pri nas! — Obenem moramo izreči zahvalo tudi čast. gospodu župniku K. Hrabu iz Šmarjete v R., ki so oskrbovali dosedaj našo župnijo. Čeravno so imeli veliko opravka, so opravljali vendar tudi v Apačah vse natanko. Tako na primer je bila o velikonočnih praznikih tudi vsak dan v Apačah sveta maša.

Velikovec. (Zdaj bo pa šlo.) Može so menda premalo delali ali žrtvovali za protestantsko podružnico »Südmarke«. Zato so ustanovili zadnjo nedeljo žensko podružnico. Naročena sta bila celo dva govornika, med tema seveda verski odpadnik Lackner iz Celovca. Protestanti govorijo katoliškimi Velikovčanom! Ko bodo pa prišle volitve, takrat pa bodo nemškonalni Velikovčani hujši katoličani kakor sv. Peter sam. Da je bilo veselje popolno, se je prireditev samoobsebi umljivo končala s plesom. Tako se zabavajo v naši »Turnhalle« razni »turnarji in turnarce«. Potrpežljiva Drava je pa nesla bratske pozdrave daleč doli v globoko in poraženo Turčijo. Družega se ni ničesar pripetilo.

Železna Kapla. Bleda žena, bela smrt vzela nam je v zadnjih letih prav veliko starih mož in žen. V soboto ponoči se je oglasila v Lobniku pri Stoparju. V nedeljo so naznanili zvonovi naših cerkev po župniji, da so Stoparjev oče umrli. V torek, dne 8. t. m., zjutraj smo jih pokopali pri D. Mariji v Trnju. Oče Stopar so si želeli lep pogreb, pa so ga tudi imeli. Več duhovnikov, veliko pogrebcev iz velike domače župnije in sosednih krajev in polnoštevilni pevski zbor je spremilo Stoparjevega očeta, prav po njihovi želji do groba. Kot so gosp. župnik ob grobu, tako ponovimo besede i mi: Stoparjev oče so preskrbeli svojim lepo domačijo in pravo krščansko družino, skrbna žena, dobra hči in zvesti zet ter vsi znanci lep krščanski pogreb in ob grobu bodo postavili spomenik, v srce pa hvaležen spomin na dobrega očeta Stoparja. Žalujoci rodbini naše sožalje!

Ukve. (Občinske volitve.) Naše druge občinske volitve so za krščansko slovensko stranko v obeh razredih slabo izpadle; a kljub temu se naši nasprotniki ne morejo v resnici veseliti svoje »sijajne« zmage vsled svoje »poštene« agitacije in radi že drugič od slovenske stranke vložene rekurza. Najbolj na potu je našim nemčurjem naš gospod župnik, ki bi ga najraje videli zaprtega v cerkvi ali v župnišču; ker pa tega še ne morejo, zato se trudijo v svoji ljubosumnosti ga na vse mogoče načine pri predstojnikih očrnuti, le da bi se tega češkega trdoglavca znebili, ker le ta kali v občini mir; bržkone je on nevaren volk in mirna ovca obenem. Akoravno imajo nasprotniki bistre oči in vedno tuhtajo, vendar ne morejo najti pri njem nobene druge ovčje napake, kakor te, da se meša v politiko; to bi imel biti papežev rezervat. Ljubim naš »Mir«! Novega bi bilo pri nas veliko, da bi iz tega nekaterim slabo postalo, a za danes bodi že dovolj. Kadar bo sadje dozorelo, potem se more dati vsem pokusiti.

Velikovec. (Pravi tič) je prišel sedaj v Velikovec kot odvetnik, četudi je samo za luksus. Toda naši nemškutarji morajo imeti razne može za parado. Ta novi mož se namreč piše popolnoma po slovenskem pravopisu: Zmagoslav Pravditsch. Torej mora biti pravdar, sicer bi bil nezvest svojemu imenu. Zopet en .ič več v Velikovcu. Zato je pa bila potrebna nova podružnica nemške »Südmarke«.

Kazaze. (Sveta vojska), ki se je ustanovila na velikonočni ponedeljek, šteje do sedaj 10 članov I. stopinje ter 28 članov II. stopinje. Med otroki je dosedaj 17 abstinentov. Drugi so skoraj vsi člani druge stopinje. Na ustanovnem shodu je bilo okoli 70 žensk ter 84 moških in pri otroškem zborovanju 77 otrok, skupaj približno 230 oseb, za naš mali kraj gotovo razveseljivo število. Da je bila udeležba tako dobra, je povzročilo skioptično predavanje gospoda L. Puharja, ki je zelo spretno predaval v protialkoholnega smislu skupaj do 5 ur. Hvala mu! Govorila sta tudi še gospoda Pavlin in Sušak iz Ljubljane. Prvi o pomenu orlovske organizacije, drugi o hrvaški vzajemnosti med Slovenci in Hrvati na polju protialkoholnega gibanja. Na koncu sta še dve članici M. D. prednašali v občno zadovoljnost dve lepi deklamaciji: »Družbam treznosti« in »Sovražniku človeštva«. Zbo-

rovanji sta se vršili z dovoljenjem merodajnih činiteljev v šoli.

Kazaze. (Razno.) Če greš sedaj po naših gozdovih, vidiš, koliko škode je napravil zadnji sneg pred Veliko nočjo. Povsod nebrojno debel podrtih, zlomljenih ali močno nagnjenih. Mnogo potov je na ta način zastavljenih, dokler se debela ne odstrani. Trpel je posebno bor, ki raste v velikih množinah v Dobrovi med Pliberkom in Sinčovasjo. — Na veliko soboto je bilo tudi letos videti mnogo velikonočnih ognjev po okoliških hribih in poljih. — Mohorjanov šteje naša župnija letos 47. — Za romanje na Sv. goro se je oglasilo 5 oseb. — Po 18 letih bomo imeli pri nas dne 24. t. m. zopet enkrat sv. birmo.

Steckenpferd-

lilijnomlečnato milo

prej ko slej neuporno za racionalno oskrbo polti in lepote. Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Tombola S. K. S. Z.

Slovenska kršč.-soc. zveza priredi dne 4. majnika v Celovcu (hotel »Trabesinger«, velika dvorana) veliko tombolo! — Ze zdaj opozarjamo vse prijatelje zveze, da naj zvezo podpirajo pri tem podjetju. — Čisti dobiček bo v prid zvezi. Pripravljajo se zopet veliki in koristni dobitki. Karte se bodo prodajale v trgovini hotela »Trabesinger«. Zna karta velja 40 vin. V zvezi s tombolo priredi podporno društvo slovenskih organistov pevski koncert, pri katerem bodo sodelovali vsi slovenski pevski zbori na Koroškem. Ze lani je krasni pevski zbor žel splošno pohvalo. — Slovenci! Dne 4. majnika bodo nastopile naše najboljše pevske moči ter pokazale, da se tudi med Slovenci na Koroškem goji narodna in umetna pesem! Vsi rodoljubi bodo pač razumeli, kolikega pomena za ves narod so take izredne prireditve! Zato vabimo k obilni udeležbi. Natančnejši spored pozneje. — Odbora zveze in podpornega društva za organiste.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Prireditve.

Kazaze.

»Sveta vojska.« Imamo jo! Dolgo se ni upala k nam, pa zdaj je tu! Res, vojska je, ker se bori, in sveta je, ker se bori proti grehu, proti zlu nezmernosti. Zato pozdravljena med nami! Namen tvoj je treznost, tvoj sovražnik alkohol, tvoji vojaki zdržniki in zmerniki, tvoje bojno polje sreča našega ljudstva, tvoje geslo ljubezen in potrpežljivost, tvoj bojni klic: »naprej do zmage!«, tvoj znak rdeča solza. In kako si prišla? Natihoma, skrito? Ne! Tvoj vhod k nam je bil očiten, pogumen, slovesen. Z jasnim licem si prišla kakor se spodobi neustrašeni junakinji. Tako si prišla, da smo te vsi lahko spoznali, kakšna si, in kakšne hočeš, da bi bili tudi mi. Zato pa smo te vsi tudi slavnostno sprejeli. Na Veliko noč si vstopila! Zakaj? Zato, ker želiš, da vstanemo že enkrat od mrtvila alkoholizma. Govornik iz Ljubljane te je uvedel. Zakaj? Zato, ker si od tam doma ter od tam obiskuješ druge slovenske kraje. Mlado in staro ti je šlo nasproti ter z očaranim srcem gledalo tvoje krasne slike in zvesto poslušalo tvoje osrečujoče nauke. Ko je tvoja sestra, sveta vojska na Balkanu, zajemala Odrin, si ti tukaj pri nas zbirala prve organizirane čete na boj za svoje vzvišene ideale. Bulgari niso odnehali, dokler niso vzeli Odrina, »Sveta vojska«, tudi ti se nikdar več ne umakni s pozicij, ki si jih zavzela že pri prvem svojem naskoku. Stoj in ostani pri nas! Delaj in zbiraj dalje! Mi tvoji pristaši smo s teboj!

Sveče.

Zenski shod, prirejen od Krščanske Soc. Zveze dne 6. t. m., se je vršil ob prav obilni udeležbi naših slovenskih krščanskih žen in deklet. Zveza nam je poslala tri govornike. Č. gospod dr. Rožman nam je razložil, kaj pomeni za človeški rod prava krščanska mati ter opozoril na nevarnosti, ki prete družini od strani socialne demokracije. Č. gospod župnik Ulbing nam je predstavil sovraga alkohola ter nam nari-

sal načrt za vojsko zoper njega. Brž so se zborovalke navdušile za njegov bojni klic ter obljubile, da se pridružijo »Sveti vojski«. Tretji govornik pa nas je peljal iz vrta krščanske družine na zeliščni vrt in nas tako seznanil z nekaterimi poglavitnejšimi napakami na polju vrtnarstva. Na svideenje še drugokrat!

Globasnica.

Dne 30. suša je imelo naše slov. katol. izobraževalno društvo svoj letni občni zbor, ki je bil nad vse pričakovanje dobro obiskan. Po pozdravu je č. g. Ulbing, župnik v Kazazah, govoril o alkoholu in njegovih zlih posledicah in nas navduševal za boj proti njemu. Iz poročil odbora je bilo posneti, da društvo ni spalo, pa preveč živahno tudi ni bilo, in sicer je imel odbor tri seje, na katerih se je razpravljalo o društvenih stvareh. Priredilo je tri mesečne shode in tri igre. Govorili so takrat domači g. župnik in enkrat g. dr. Rožman. Igre so se priredile sledeče: »Sokratov god«, »Miklova Zala« in »Junaške Blejke«. Članov je bilo v preteklem letu 45. Društvo ima v zalogi 273 različnih knjig. »Slovenska Straža« v Ljubljani nam jih je darovala 40. V preteklem letu se je prebralo 267 knjig. Časopisov je naročenih za Šteben en iztis »Slovenca«, dnevnik, deset iztisov »Mira«, pet iztisov »Domoljuba« in en iztis »Slov. Gospodarja«. Za Globasnico en iztis »Slovenca«, dnevnik, deset iztisov »Mira«, trije iztisi »Domoljuba« in en iztis »Straže«. Dohodkov je imelo 323 K 37 h, stroškov 311 K 22 h, tako da še ostane v blagajni 12 K 15 h. Stari odbor se je z živahnim ploskanjem izvolil na novo. — H koncu so uprizorila dekleta Marijine družbe prekrasno igro »Raz Marijino srce«.

Novi modeli 1913!!
Uzorne konstrukcije
iz materijala brez napake
z nedosegljivim funkcioniranjem.
Neobvezne ponudbe pošilja brezplačno

Laurin & Klement
tovarna avtomobilu
Mladá Boleslav

Zastopnik: Ivan Laure, Celovec.

Društvena naznanila.

Jugoslovanska Strokovna Zveza sklicuje svoj III. glavni občni zbor na nedeljo dne 4. majnika 1913 v Ljubljano. Spored: Ob 8. uri zjutraj sveta maša s cerkveno propovedjo v kapelici Alojzevišča, Poljanska cesta. Ob 9. uri občni zbor v »Ljudskem domu«. Od 2. do 3. ure popoldne zborovanja okrožij. Ustanovi se štajersko-koroško okrožje, ki mu je načelstvo določilo sedež v Mariboru. Ob 3. uri popoldne praktična predavanja.

Gorenče. Naša dekleta vprizorijo drugo nedeljo, dne 20. aprila, pri Buhbauru po blagoslovu igre »Mater Dolorosa«. Vstopnica 20 vin. En poučen govor. Sosedje povabljeni!

Dva ženska shoda. Dne 20. aprila priredi S. K. S. Z., in sicer v Vogrčah dopoldne po službi božji v župnišču in v

Z v a b e k u popoldne po blagoslovu. Žene in dekleta, pridite vse na velevažna shoda!

Velkovec. (Občni zbor) priredi društvo »Lipa« prihodnjo nedeljo ob 3. uri popoldne v »Narodnem domu«. Na sporedu je: Govor (govornik pride iz Celovca), šalji-va igra »Županova Micka«, poročilo tajnika in blagajnika, volitev novega odbora, tamburanje in nastop (prvokrat) novega društvenega pevskega zbora. — Odbor.

Št. Jakob v Rožu. Naše izobraževalno društvo priredi v nedeljo, 20. aprila, popoldne po blagoslovu v »Narodnem domu« zborovanje z gospodarskim govorom. Govori g. Krištof, živinorejski instruktor v Ljubljani. Po govoru se vrši razgovor in vsak lahko vpraša g. instruktora to in ono. Nato se vrši občni zbor šentjakobske mlekarne. Kmetje, gospodinje, mladeniči in dekleta, pridite v obilnem številu, ker boste slišali marsikaj koristnega. — Odbor.

Guštanj. V nedeljo, dne 13. t. m., priredi izobraževalno društvo v Petračevi gostilni shod. Krščanskosocialno zvezo smo prosili, da bi poslala govornika.

Pozor!

30 — 50 kron ceneje kakor v vsaki tovarni ali zalogi kupite pri meni izvrstno kolo ali šivalni stroj. Popravila in pnevmatike po nizki ceni.
Matija Planko, Celovec, Šolska ulica št. 5-6-7.

Cerkvene vesti.

Sodalitas ss. Cordis Jesu ima v četrtek, to je 17. t. m., sestanek ob pol 2. uri v Celovcu.

Sodaliteta za dekanije Pliberk-Spodnji Dravberg ima svoj sestanek v sredo, dne 16. t. m., v prevaljskem župnišču. Radi južine se prosi za pravočasno naznanitev.

Gospodarske stvari.

Kostanje. (Občni zbor posojilnice.) Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Kostanjih, ki se je vršil v nedeljo, dne 30. marca, je bil od zadrušnikov in gostov povoljno obiskan. Hranilnica in posojilnica je bila ustanovljena leta 1912 in je bil prvi uradni dan 26. junija ter je imela v teku polletnega obstoja nad 18 tisoč kron prometa ter so vloge precej presegle posojila, tako da ima že lepo vsoto pri Zadrugi zvezi v Ljubljani naloženega denarja in je končala svoje polletno delovanje s 7 kronami čistega dobička. Članov je bilo koncem leta 23, sedaj jih je 33, kar kaže, da kljub slabim razmeram, ko vlada povsod velika denarna kriza, vživa popolno zaupanje ljudstva. Ker je itak okoli in okoli več posojilnic, je navezana takorekoč skoraj samo na domačo župnijo, ki šteje komaj 800 duš. Načelnik se spominja rajnega č. gospoda župnika Dragasnika, na kar se vsi navzoči v znak sožalja dvignejo s sedežev, in odda besedo č. gospodu provizoriju K. Mentaju, ki izpregovori nekaj toplih besed v spomin rajnemu ustanovitelju in priporoča, naj Dragasnikov duh in spomin ostane vedno v zadrugi. Nato je govoril zelo spretno in z navdušenjem gospod Rajhman iz Lipe, ki je obiskoval 5. zadrugi tečaj v Ljubljani, o zadrugi in v je dokazoval, da edino v domačem našem zadrugištvu je rešitev našega kmeta in naroda našega. Bog nam daj več takih mladih mož in prihodnosti se ne bo treba bati.

× × ×

Slovenski gospodarji, poprimite se sadjarstva!

A. Fritz.

(Dalje.)

Nadaljna oskrba sadnega drevja.

Kdor hoče, da mu bo sadjarstvo res kaj dobička neslo, se mora za drevesa tudi še po sajenju brigati. Mnogo novih sadnih nasadov ne uspeva zaradi tega, ker posestnik misli, da je s tem, ko je drevesa vsadil, storil že dovolj in se za nadaljno vzgojo ne briga več. Naslednjim trem točkam je pri vzgoji sadnega drevja obratiti glavno pozornost:

a) **Korenine.** Sadno drevo se hrani kakor vsaka druga rastlina na ta način, da vsrkava s koreninami vase hrano (redilne snovi) iz zemlje in iste s pomočjo listja pre-

bavlja. Treba je torej skrbeti, da je v zemlji dosti takih snovi, ki so potrebne za prehrano drevesa — treba je gnojiti — na drugi strani pa se mora skrbeti, da je zemlja zrahljana in imajo zrak, gorkota ter vlaga dostop h koreninam, in sicer to potom drevnih nasipov, kakor je že v prejšnjem poglavju omenjeno. Drevesni nasipi (Baumscheibe) se morajo vsako leto obnoviti, to je prekopati in osnažiti plevela; to delo se opravi v jeseni.

b) **Deblo.** V prvih letih po sajenju je paziti na to, da ima drevo kol; ako je segnil in se odlomil, se mora dodati drugi, tudi mora biti deblo vedno privezano. Na pašnikih itd. se deblo zavaruje proti poškodbam živine s trikotno ograjo iz kolov in desk, s trnjem ali žično mrežo; tako zavarovanih debel tudi zajci ne morejo oglodati. Ako se pokaže na deblih mah ali lišaj, je treba deblo osnažiti s krtačo in tista mesta pomazati z apnenim beležem. Mah in lišaji so znak, da drevo ne vspeva dobro, v takih slučajih navadno primanjkuje v zemlji redilnih snovi ali je pa prevlažno. Ako je deblo v primeri s krono prešibko, ga je treba pokrepčati z zarezi v lubad in sicer najbolje meseca majnika. Zareza se napravi podolgem in naravnost od krone navzdol. Ne sme biti pregloboka — v les ne sme segati — treba je imeti oster nož. V nekaterih tednih se ta zarez razširi od 5 do 10 mm torej je deblo toliko močnejše. Takšnih zarez se napravi po potrebi lahko več in vedno na severozapadni strani, ker bi se na solčni strani zarez začela sušiti.

c) **Krona.** Najvažnejše delo je vsakoletno obrezovanje. S pravilnim obrezovanjem se zadržuje, da drevo ne rodi prezgodaj in da se doseže pravilno zraščeno krepko krono. Velika napaka je, če drevo prezgodaj rodi; marsikateri posestnik s ponosom kaže na mlado drevo, če v par letih po sajenju že rodi, češ kako je »pridno«, pa ne ve, da je to le njemu v škodo, ker tako drevo zgodaj slabi in je v poznejših letih nerodovitno. Krona mora imeti pravi vrh ali glavno voditeljico.

Pravila za umno obrezovanje.

1. Pred sajenjem je treba drevo vedno obrezati.

2. Glavno voditeljico se pusti za 10 do 15 cm daljšo kot stranske, ki se režejo na 5 do 6 popkov.

3. Močne pokončne mladike se kratko obrežejo, slabe poševne, vodoravne se pusti daljše.

4. Konkurenčni pognanki se popolnoma odstranijo ali pa vsaj močno skrajšajo.

5. Ako manjka glavna voditeljica, se najbližja stranska voditeljica navpično priveže.

6. Veje morajo imeti svoj začetek v debelu ali vrhu, ne da bi se cepile.

7. Popki, na katere se reže, morajo biti zdravi in v isto smer obrnjeni, kjer se vejo rabi.

8. Zaostale voditeljice se dolge puščajo in se krepčajo tudi z zarezi v lubad.

9. Veje, ki preveč pokonci rastejo se podprejo, voditeljice, ki vstran visijo, se kvišku privežejo.

10. Če so drevesa slabo odgnala po saditvi, se prvo leto nič ne obreže.

Ta pravila veljajo do prvega vejnega kroga.

Obrezovanje se izvrši po sajenju dva do trikrat in sicer do tretjega vejnega kroga, obrezuje se spomladi, ko se sok še ne pretaka.

Po tretjem vejnem krogu se z rednim obrezovanjem polagoma preneha in se drevesu odvzamejo zgolj veje, ki delajo krono pregosto, ki rastejo mesto ven v krono in one, ki se križajo. (Dalje sledi.)

Književnost.

V tem znamenju boš zmagal. Zgodovinski igrokaz v petih dejanjih. Priredil Fr. R. Vesoljni katoliški svet dela priprave, da dostojno proslavi letošnji Konstantinov jubilej 313—1913. Tudi Slovenci bomo praznovali ta spomin zmagoslavja svete katoliške cerkve. V ta namen bo kaj prav prišla našim društvom petdejanska zgodovinska igra »V tem znamenju boš zmagal!«, ki jo je ravno kar izdalo katol. slov. izobraževalno društvo v Mekinjah. Krasna igra nam predočuje zmago križa nad paganstvom ter najdbo

Kristusovega križa. Kot uvod ima knjižica lep opis te veličastne zmage; služil bo ta opis kaj dobro za predavanja. Naroča se pri slov. katol. izobraževalnem društvu v Mekinjah, p. Kamnik (Kranjsko), ali pa pri A. Slatnar, tiskarna v Kamniku, ter stane šest izvodov 4 K 30 h, s poštnino 4 K 50 h, en izvod 80 h, s poštnino 85 h. Pošilja se le proti predplači ali na povzetje. Na naročila brez vposlanega zneska se ne more ozirati.

Loterijske številke.

Brno, 2. aprila:	2	54	87	31	79
Gradec, 2. aprila:	23	64	21	41	11
Linc, 5. aprila:	81	51	4	10	39

Tržne cene v Celovcu

7. mal. travna 1913 po uradnem razglasu:

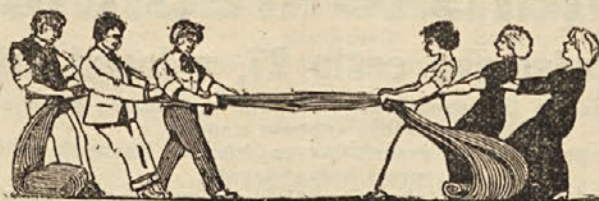
Blago	100 kg				80 litrov (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	—	—	23	—	14	49
Rž	21	—	22	65	12	66
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—	—	—
Oves	21	—	22	50	7	71
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	32	16	20	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	26	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	6	—	7	20	3	—
Deteljno seme	140	—	160	—	—	—
Seno, sladko	9	—	11	50	—	—
„ kisló	6	50	9	20	—	—
Sláma	3	80	5	—	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 „	—	90	1	20	—	—
Maslo (goveje) . . 1 kg	2	80	3	20	—	—
Sur.maslo (putar), 1 „	2	40	3	60	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	30	—	—
„ sur. 1 „	2	—	2	20	—	—
Svinjska mast . . 1 „	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	14	—	26	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	2	80	3	60	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	2	50	3	—	—	—

Živina	Počrez	100 kilogram.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
		od	do	od	do		
v kronah							
Konji	600	700	—	—	—	130	30
Biki	—	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	580	600	86	90	—	20	12
„ za vožnjo	384	520	—	—	—	70	44
Junci	260	420	—	—	—	40	20
Krave	280	600	70	76	—	130	62
Telice	210	320	74	—	—	24	15
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	—
Prasete, plemena	14	54	—	—	—	230	170
Ovce	—	—	—	—	—	—	—
Koze	30	46	—	—	—	10	6

Nihče ne misli, dokler je zdrav, na to, da pride kdaj lahko v preprič, ki mu lahko povzroči bolešno skrnino na rokah, nogah in trd vrat. Misli pa bi morali na to od časa do časa in za take slučaje imeti doma, kakor tudi za opekline, obtiske, otekline i. t. d. Fellerjev bolečine lajšajoči zeliščni esenc-fluid z znamko „Elza-fluid“. Iz lastne izkušnje to čitateljem najtopleje priporočamo. Naročiti je od lekarnarja E. V. Fellerja, Stubica, Elza trg št. 67, Hrvatsko. 12 steklenic za poizkušnjo za 5 kron franko. Ravnotako naj bi imeli Fellerjeve odvajalne „Elza-kroglice“ 6 škatlic za 4 krone franko vedno doma.

Hiša z inventarjem, živino in stavbnim lesom je skupno ali pa vsako posebej naprodaj. Se dá tudi v najem od 15 do 34 birnjev. — Janez Reichmann, pd. Lesjak v Bilčovsu, p. Bistrica v Rožu.

Pozor! Kunce (zajce) čiste, belgijske orjaške pasme, dva samca in eno samico ter več mladičev te pasme za pleme ima naprodaj **Franc Šušteršič, Vrhnika št. 350, Kranjsko.** Cena po dogovoru. (Znamka za odgovor.)

Najboljše in najmoderneje sukno za moške in volneno za ženske obleke razpošilja najceneje **Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermeck, Celje 308.** Vzorci in cenik čez tisoč stvari s slikami poštnine prosto.

Razglas

o prostovoljni dražbi posestva in premičnin.

C. kr. okrajno sodišče Pliberk s tem naznanja, da se na prošnjo varuhov mldl. **Jožefa Ambroscha** vsled privoljenja c. kr. deželnega sodišča Celovec dovoljuje prostovoljna sodna dražba **Lužnikovega posestva v Libeličah** hiš. št. 26, vl. št. 1, kat. obč. Libeliče, skupno s posetvijo, ki je posebej poravnati, toda brez premičnin, in se za to določa rok na

23. aprila 1913 dopoldne ob 9. uri

na licu mesta v Libeličah, nadalje prostovoljna dražba premičnin (kakor živina, gospodarsko orodje in pohištvo) in se je za to določil rok takoj po dražbi posestva. Pod izklicno ceno 9538 K 92 vin. se prodaja ne izvrši. Zastavne pravice na posestvu zavarovanih upnikov ostanejo nedotaknjene. Vsak dražbitelj mora položiti vadij 954 K. Prodajalcem je pridržan 14 dnevni rok za privoljenje. Po privoljenju mora zdražitelj položiti 25% najvišje ponudbe, polovico ostanka do 1. junija, drugo polovico do 1. avgusta t. l., medtem pa s 5% obrestovati. Drugi pogoji pri dražbi se lahko tu sodno upogledajo.

C. kr. okrajno sodišče Pliberk, odd. I., dne 4. aprila 1913.

Appelman l. r.

Moja žena

in vsaka umna in štedljiva gospodinja uporablja namesto dragega kravjega surovega masla za kuho ali za na mizo boljše, bolj zdravi, tečni, izdatnejši in skoro za polovico cenejši

„Unikum“-margarin.

Dobiva se povsod ali naročuje direktno. Združene tovarne margarina in surovega masla, Dunaj, XIV., Tiefenbachgasse 59.

Srečke v korist „Slovenski Straži“!

5 glavnih dobitkov

90.000, 40.000, 30.000, 20.000 in 20.000 kron, oziroma frankov in lir

zadene tekem meseca majnika

v srečnem slučaju že z vplačilom samo 5 kron, kdor naroči izborna skupino 5 srečk na 70 mesečnih obrokov po K 5.—

15 žrebanj vsako leto!

Zahtevajte obširno majnikovo poročilo o srečkah! Iz njegove vsebine: Za eno krono 100.000 frankov! — Poročilo razpošilja in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana.

Na kašelj, hripavost in nahod

dobro vpliva in jih odstranja uporaba zdravniško toplo priporočenega, celo krčeviti kašelj odstranjujočega

THYMOMEL SCILLAE

dragocen in gotovo učinkujoč izdelek.

Besedna znamka zavarovana.

Lajša krčeviti kašelj, zmanjšuje njegovo ponavljanje, pospešuje njegovo razslizanje in pomirjuje kašelj ter odstranjuje težko dihanje.

1 steklenica 2-20 K. Po pošti proti predplačilu 2-90 K pošilja franko 1 steklenico, 7— K 3 steklenice, 20— K 10 steklenic. Ne dajte si usiljevati nadomestnih sredstev.

Povprašajte pri svojem zdravniku.

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-jevi lekarni,

c. kr. dvornega dobavitelja,

PRAGA-III., št. 203.

Pozor na ime izdelka, izdelovatelja in varstveno znamko.

Dobiva se v Celovcu v lekarnah: »Pri angelu«, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Hranilnica in posojilnica v Šmihelu pri Pliberku

registrovana zadruga z neomejenim poroštvo
vabi na svoj

XXIV. redni občni zbor

ki se vrši

v nedeljo dne 20. aprila 1913 popoldne ob
pol 3. uri v pisarni hranilnice in posojilnice
v Šmihelu.

Dnevni red:

1. Poročilo letnega računa 1912 in odobritev istega.
2. Poročilo izvršene revizije.
3. Izprememba pravil.
4. Volitev odbora.
5. Slučajnosti.

Ako občni zbor ob navedenem času ne bi bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo sklepal ne glede na število navzočih zadrugnikov.

Odbor.

CEFIRE
1913

Ne smete pozabiti,
da dobro in pristnobarvno blago
vsakdo direktno

KANAFASE
1913

pri izdelovaltelju najbolje in poceni kupi.

Kdor rabi lanene in bombažaste kanafase, cefire, rjuhe, damaste, batiste, svilo, atlase, blago za dame in gospode, platno, brisače in druge tkanine, naj se obrne na znano kršćansko tvrdko

JAROSLAV MAREK

ročna tkalnica
št. 39

v Bistrem pri Novem mestu ob Met, Češko.

Vzorci se pošiljajo zastonj in poštine prosto.

V zalogi imam tudi veliko množino ostankov cefira, delena, kanafasa itd. in razpošiljam v zavojih po 40 m za 16 kron, prve vrste za 20 kron, najinejše vrste za 25 kron franko po povzetju. — Od ostankov se vzorci ne pošiljajo.

Srajce za gospode iz cefira in oksforda 1 komad po K 1.80, 2.20, 2.60, 3.—, 4.— in 4.50. Odjemalcem najmanj 6 srajce pošljem poštine prosto. — Pri naročilih zadošča navedba širine vratu. — Dopisuje se slovensko. — V enem letu nad 300 priznanic od Slovencev.

Radioaktivno zdravilišče :: Toplice

na Kranjskem, postaja Straža-Toplice na dolnj. železnici.

Toplice z indiferentnimi snovmi z 38° C, zdravljenje s pitjem in kopelmi. Posebno učinkujejo pri protinu in skrnini, ischias, nevralgiji, kožnih in ženskih boleznih. Veliki kopalni bazeni, ločene kopeli in močvirnate kopeli. Zložno urejene sobe za tujce, igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Dobro pogozdena okolica. Dobra in poceni restavracija. — Sezona od 1. majnika do 1. oktobra. Prospekti in pojasnila brezplačno pri upravi kopalnišča.

Hranilnica in posojilnica v Glinjah

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

odda v najem

gostilno in štacuno na Trati.

Oferti naj se pošljejo do 15. aprila 1913 na imenovano zadrugo.

Pogoji se izvedo pri načelstvu ob navadnih uradnih dneh, to je vsako nedeljo.

Gostilna

v Velkovicu, s celo realno koncesijo, je po zmerni ceni naprodaj. Ima sobe za tujce, gostilniški, sadni in zelenjadni vrt ter travnik s sadnim drevjem. Naslov pove upravništvo „Mira“ št. 14.

Contrheuman je pametno iz učinkujočih snovi izdelano sredstvo.

Contrheuman uporabljajo zdravniki v pogostih slučajih z najboljšimi uspehi.

Contrheuman pomiruje skrninate, protinove in nevralgične bolečine, odstranjuje boleče srbenje ozeblin in otekline na členih.

Contrheuman uporabljajo zaradi sigurnega učinka vedno bolj.

Ne dajte si usiliti nadomestnih sredstev.

1 škatlica K 1.—.

Proti predplačilu K 1.50 se pošlje 1 škatlica }
" " " 5.— " " 5 škatlic } franko
" " " 9.— " " 10 škatlic }

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-jevi lekarni

e. kr. dobavitelja,

PRAGA III., št. 203.

Pozor na ime izdelka in izdelovaltelja.

Dobiva se v Celovcu v lekarnah „Pri angelu“, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Za prodajo
motorjev in kmetijskih strojev

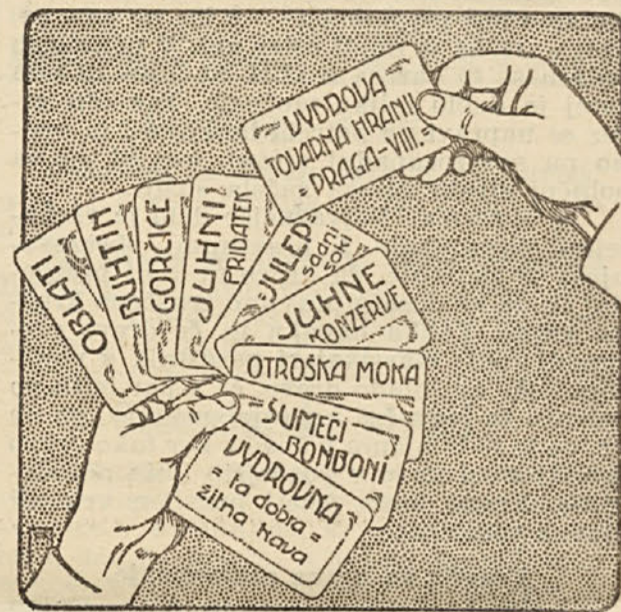
se sprejemajo sposobni in solidni

zastopniki.

Ponudbe pod „Kmetijski stroji 64190“ na anončno pisarno Henrik Schalek, Dunaj I., Wollzeile št. 11.

Posestvo

je poceni naprodaj. Posetje je 40 birnjev, pri hiši sta lepa sadna vrta, voda je napeljana za namakanje travnikov, lesa je za domačo rabo. Se tudi zamenja za manjše posestvo. Več pove Katarina Pacher, „Fischwirt“, Velikovec.

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

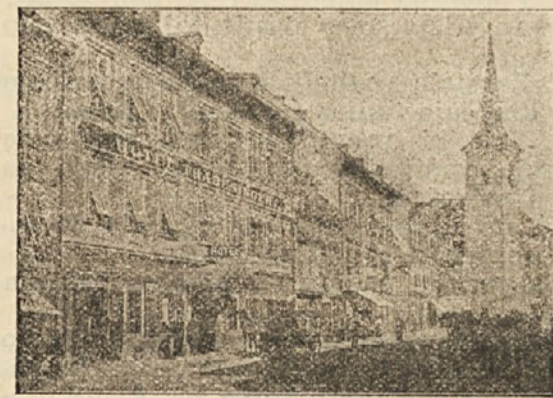
Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5.

Podpisani voditeljci hotela Trabesinger se vljudno priporočata vsem veleocenjenim slovenskim in slovanskim gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi se izborna kuhinja in zajamčeno pristna in dobra vina iz Slovenskih goric. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatega vrta, pozimi toplo zakurjeno. V hotelu Trabesinger dobite vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer, prijetno slovensko družbo. V poletnem času pričakuje na kolodvoru gostov domači omnibus. Slovenski potniki in rodoljubi, ustavljajte se samo v edini slovenski gostilni »Hotel Trabesinger« v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporočata voditeljci hotela

Alojzija in Josipina Leon.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 8.000.000.

Rezervni fondii okroglo K 1.000.000.—.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 3/4 %

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Redni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spljetu, Trstn, Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni odprevidi po 5 1/2 %
proti 60 dnevni odprevidi po 5 1/2 %